

Kuntajohtajakokous

Aika 20.09.2023 klo 09:00 - 11:30

Paikka Läsnäolokokous (etäyhteys käytettävissä)

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kokouksen avaaminen	4
§ 2	Ukrainan pakolaisten vastaanottamisen tilanne	5
§ 3	Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistus	6
§ 4	Hallitusohjelma-analyysi	8
§ 5	Uudellemaalle syntyvien TE-alueiden valmistelutilanne	9
§ 6	Muut asiat	10
§ 7	Seuraavat kokoukset	11
§ 8	Kokouksen päättäminen	12

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Juha Eskelinen	Pj., Uudenmaan liitto	
	Grannas Mikael	Sipoo	
	Helander Katarina	Pukkila	
	Isotupa Juha-Pekka	Siuntio	
	Kuusela Antti	Pornainen	
	Luukkonen Johanna	Hyvinkää	
	Masar Cristoffer	Kauniainen	
	Mäkelä Jukka	Espoo	
	Perämäki Pasi	Lohja	
	Rainio Henrik	Porvoo	
	Rontu Kirsi	Kerava	
	Räsänen Annu	Askola	
	Sailas Virpi	Kirkkonummi	
	Sorvanto Jarkko	Lapinjärvi	
	Strandell Denis	Hanko	
	Telén Tuija	Karkkila, valittu uudeksi maakuntajohtajaksi 12.9.2023	
	Theman Petra	Raasepori	
	Timonen Pekka	Vantaa	
	Vehmas Markku	Tuusula	
	Paula Autioniemi	Uudenmaan liitto	
	Elo Seija	Uudenmaan liitto	
	Tero Suursalmi	Uudenmaan liitto, sihteeri	
	Venäläinen Eero	Uudenmaan liitto	
	Aarnio Tarmo	Valmistelusihteeristö	
	Ervasti Outi	Valmistelusihteeristö	
	Haapanen Topi	Valmistelusihteeristö	
	Karhu Ulla-Mari	Valmistelusihteeristö	
	Korte Terttu	Valmistelusihteeristö	
	Majuri Jouni	Valmistelusihteeristö	
	Manninen Mariikka	Valmistelusihteeristö	
	Nyholm Inga	Valmistelusihteeristö	
Poissa	Eerola Erkki		
	Ikkela Kalle		
	Laukkanen Iiris		
	Laurila Hannu		
	Mäkelä Outi		
	Nyman Robert		
	Oker-Blom Jan D		
	Sarvilinna Sami		
	Ujula Jukka-Pekka		
	Ukkola Esa		
	Vartiainen Juhana		
	Inka Tikkanen		
Muu	Herala Johannes	Uudenmaan liitto	
	Juselius Johanna	Uudenmaan liitto	
	Järvinen Tiina	Sisäministeriö	
	Nissinen Markku	Valtiovarainministeriö	

Pagkratis Niko
Öhman Tiina

Uudenmaan liitto
Uudenmaan liitto

Kuntajohtajakokous

§ 1

20.09.2023

Kokouksen avaaminen

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 1

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin osallistujat sekä tarkastettiin edellisen kokouksen muistio.

Kuntajohtajakokous

§ 2

20.09.2023

Ukrainan pakolaisten vastaanottamisen tilanne

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 2

Erytisasiantuntija Tiina Järvinen sisäministeriöstä kävi katsauksen Ukrainan pakolaisten vastaanottamisen tilanteesta ja kotipaikan saamisen vaikutuksista. Ukrainalaisten jättämiä tilapäisen suojelun hakemuksia on tehty koko maan tasolla noin 62.400, josta kuluvan vuoden osuus on noin 15.700 kappaletta. Ministeriö arvioi tälle vuodelle tulevan vielä 20–30.000 hakemusta. Alaikäisten ilman huoltajia tulevien lasten osuus on ollut kasvussa. Osa kausityöhön tulleista ukrainalaisista on hakenut tilapäistä suojelua, mutta ovat töiden päättyessä palaamassa takaisin.

Kotikuntaa on hakenut noin 10.000 henkeä, joista sen on saanut noin 7.500 henkeä. Noin 19.000 henkeä ei ole hakenut kotikuntaa, vaikka se olisi ollut mahdollista. Uudellamaalla kotikunta on myönnetty noin 3.000 hengelle ja noin 4.100 ei ole sitä hakenut, vaikka siihen olisi oikeus.

Vastaanottojärjestelmää ollaan uudelleenjärjestämässä, mikä tarkoittaa muun muassa vastaanottokeskusten lakkauttamista myös Uudellamaalla. Lisäksi käytössä ollut kuntamalli lakkaa vuoden lopussa, jonka jälkeen tilapäistä suojelua saavilla on mahdollisuus hakea kotikuntaa. EU komissio on 19.9.2023 tehnyt esityksen ukrainalaisten tilapäisen suojelun jatkamisesta vuoteen 2025.

Käytettiin keskustelu ja todettiin kuntamallin päättymisen olevan harmillista. Siihen liittyy paljon lieveilmiöitä kuten se, että alle vuoden Suomessa oleskelleet ukrainalaiset joutuvat takaisin vastaanottokeskukseen. Järvinen kertoi, että ministeriössä toivotaan palautetta kuntamallin lakkauttamisesta. Alkuperäisenä tarkoituksena oli tukea kuntia, jotta ne saisivat korvausta tarjottavasta asumisesta. Suorahankintoina tehtyjä sopimuksia ei ole voitu enää jatkaa. Ministeriössä ollaan valmistelemassa vastaanottolain muutosta ja toivotaan, että menettelyä voitaisiin jatkaa.

Keskustelussa todettiin, että nähtäväksi jää, miten tuleva talvi vaikuttaa tulijoiden määriin. Kunnat seuraavat tilannetta tarkasti, sillä ennakointi on vaikeaa. Merkillepantavaa on myös, että tulijat eivät ole välttämättä kaupunkilaisia ja asettuvat täälläkin mielellään pieniin kuntiin. Järvinen kertoi lopuksi, että ministeriö tekee syksyn aikana selvityksen ukrainalaisten tilanteesta.

Puheenjohtaja kiitti Järvistä ja pyysi häntä antamaan uuden katsauksen joulukuun kokouksessa. Hän painotti, että tehtävässä selvityksessä olisi syytä tehdä myös aluetarkastelu.

Merkittiin katsaus tiedoksi.

Kuntajohtajakokous

§ 3

20.09.2023

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistus

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 3
221/00.04.06/2023

Valtiovarainministeriö on asettanut uudistuksen valmistelua varten [valmisteluryhmän](#) toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kehittämistarpeita suhteessa kuntien tehtäviin. Finanssineuvos, valmisteluryhmän varapuheenjohtaja Markku Nissinen valtiovarainministeriöstä kertoi valtionosuusjärjestelmän (VOS) uudistuksesta.

Valmisteluryhmä järjestäytyy lokakuun alussa. Sen työssä otetaan huomioon kuntien uudet roolit TE- ja sote- uudistusten myötä. Uudistetun VOS-järjestelmän pitäisi soveltua kunnille jäävien tehtävien hoitamiseen. Suunnittelussa on otettava huomioon kuntien erilaiset edellytykset, jotta lakisääteiset palvelut pystytään järjestämään koko maassa, mutta myös kasvavien kuntien investoinnit ja sosiaaliset haasteet.

Uusi lainsäädäntö on tarkoitus saada voimaan 1.1.2026, mikä tarkoittaa kireähköä aikataulua virkamiesvalmistelulle. Kevätkaudella 2025 esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle. Valmisteluryhmässä on valtiovarainministeriön lisäksi edustettuna opetus- ja kulttuuriministeriö sekä uutena ministeriönä TEM. Kuntia ryhmässä edustaa kuntaliitto. Valtiovarainministeriön oma asiantuntijaryhmä valmistelee esitykset ja tekee laskelmat.

Uudistuksen lähtökohtana on kuntien tehtävät ja toimintaympäristön muutos. Valmistelussa laaditaan eri ratkaisuvaihtoehtoja poliittista päätöksentekoa varten. Erikokoisten ja erirakenteisten kuntien rahoitus on tarkoitus turvata. Uudistuksen suunnittelussa tarvitaan ulkopuolisia selvityksiä eri aiheista. Paljon kuitenkin riippuu siitä, onko tutkimuksia varten saatavissa rahoitusta budjettiriihestä. Haasteellista on, että normaalisti ulkopuolisille selvityksille on varattu vuosi aikaa, mutta nyt aikataulu on huomattavasti tiukempi. TE-uudistuksen osuus on haastava, sillä uudistus tulee voimaan vuonna 2025 ja VOS-uudistus vasta vuotta myöhemmin. Tarkoituksena on varmistaa, ettei kunnille tule aikataulujen johdosta äkillisiä muutoksia rahoitukseen.

Käytiin laaja keskustelu, jossa useassa puheenvuorossa painotettiin sitä, ettei kuntien kuulemiselle saa missään tapauksessa olla liian lyhyt aika. Kuntien poliittisten toimielinten kanssa käytävälle keskustelulle ja päätöksenteolle on varattava riittävästi aikaa. Valmisteluryhmässä tulee kuulla kuntia suoraan yksittäin ja ryhminä realistisen kuvan saamiseksi. Vuoropuhelua tulisi käydä kuntien talousjohtajien kanssa.

Uudenmaan suurten kaupunkien tilanteella on vaikutusta kansallisesti. Ne rahoittavat muiden kuntien ja hyvinvointialueiden palveluita vuodessa itse velkaantuen. Kunnissa on huoli siitä, kuinka samalla voidaan pitää huolta kuntalaisista, investoida ja hankkia globaalisti työvoimaa. Kestävän kasvun

vaatimat investoinnit tulee voida tehdä. Keskustelussa nähtiin edelleen, että nykyinen järjestelmä tehty aikanaan hyvin erilaisiin olosuhteisiin. Nykyisen enää pienevä joukko kuntia on kasvun mahdollistajia. Esimerkiksi perusopetuksen todelliset kustannukset joko dramaattisesti kasvavat tai laskevat kunnasta riippuen.

Nissinen lupasi, että kuntien pyritään kuulemaan poikkeuksellisen paljon ja että lausuntoaika on maksimaalinen. Valmisteluryhmä tulee kuulemaan kuntia suoraan.

Merkittiin katsaus tiedoksi.

Oheismateriaali

VOS-uudistuksen valmisteluryhmän ASETTAMISPAATOS

Kuntajohtajakokous

§ 4

20.09.2023

Hallitusohjelma-analyysi

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 4
221/00.04.06/2023

Johanna Juselius esitteli Uudenmaan hallitusohjelmatavoitteiden toteutumista. Kaiken kaikkiaan hallitusohjelman talous- ja rahoituskirjaukset ovat merkityksellisiä Uudellemaalle, mutta edellyttävät valmisteluaihana yhteistä vaikuttamistyötä, jotta ne ja uudistukset myös toteutuisivat tavoitteita edistäen. Erityisesti huolta herättää Uudenmaan työllisyystilanne, sillä viime vuodesta työttömien määrä on noussut samalla kun työttömyys on keskittynyt tänne yhä enemmän. Uudellamaalla on 34 % kaikista työttömistä.

Todettiin huoli siitä, että Uudenmaan rakenteellinen työttömyys on kasvanut ja muutamassa vuodessa jopa monikertaistunut.

Merkittiin katsaus tiedoksi.

Kuntajohtajakokous

§ 5

20.09.2023

Uudellemaalle syntyvien TE-alueiden valmistelutilanne

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 5

Kuntien ja muodostettavien työllisyysalueiden on ilmoitettava 31.10.2023 mennessä työ- ja elinkeinoministeriölle, miten työllisyyspalvelut alueella on tarkoitus järjestää vuoden 2025 alusta lähtien. Samassa yhteydessä ministeriölle on toimitettava kuntien valtuustojen hyväksymä suunnitelma muun muassa tehtävien hoitamisen taloudellisista- ja henkilöstöresursseista sekä palvelujen tuottamisen ratkaisuista.

Käytiin keskustelukierros Uudellemaalle syntyvien TE-alueiden valmistelutilanteesta. Todettiin valmistelujen edenneen kohtuullisen hyvin kiireinen aikataulu huomioon ottaen. Lisäksi korostettiin mahdollisuutta järjestää ja toteuttaa palvelut uudella tavalla. Sen ohella tietojärjestelmiin joudutaan investoimaan paljon. Aikataulu on erittäin haastava, koska se ei osu yksiin VOS-uudistuksen kanssa.

Kuntajohtajakokous

§ 6

20.09.2023

Muut asiat

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 6

Länsi-Uudenmaan kuntajohtajia pyydettiin nimeämään puuttuva alueen edustaja kuntajohtajien kokousten valmistelusihteeristöön.

Kuntajohtajakokous

§ 7

20.09.2023

Seuraavat kokoukset

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 7

Seuraavat kokoukset sovittiin pidettävän hybridikokouksina keskiviikkoisin kello 9-11

25.10.

22.11. ja

13.12. joululounas klo 11-13

Kuntajohtajakokous

§ 8

20.09.2023

Kokouksen päättäminen

Kuntajohtajakokous 20.09.2023 § 8

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.